

GYVIEJI ARCHYVAI

Vincas Krėvė – kaip kultūrų tiltas

Baku realinės mokyklos mokytojas Vincas Krėvė su valstybės tarnautojo - kolegijos asesoriaus uniforma. 1910 metai, Baku

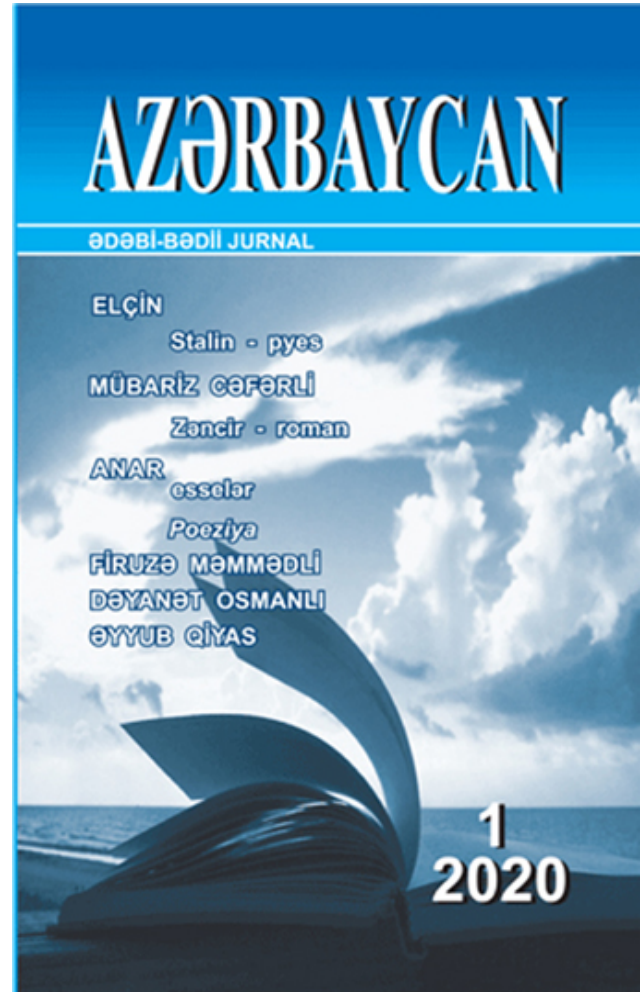
Azerbaidžano rašytojų sąjungos mėnraščio „Azerbaidžan“ 2020 metų sausio numeryje išspausdinta lietuvių ir azerbaidžaniečių literatūrinių bei kultūrinių ryšių tyrinėtojo, publicisto ir vertėjo Mahiro Gamzajevio naujausia dokumentinės lituanistikos tyrimų krypties apybraiža apie lietuvių literatūros klasiko Vinco Krėvės gyvenimo ir veiklos Baku laikotarpį (1909-1920 m.)

Publikacijoje nagrinėjama V. Krėvės pedagoginė, mokslinė, kultūrinė ir visuomeninė veikla Azerbaidžane, jo ryšiai su azerbaidžaniečių inteligentija ir kūrinių tematinės sąsajos su Rytų istorija, kultūra ir filosofija, taip pat su azerbaidžaniečių tikėjimu bei tautosaka.

Be to, apybraižoje tyrinėjamos nepriklausomų Lietuvos ir Azerbaidžano tarpvalstybinių santykių užmezgimo realijos, Lietuvos konsulato Baku įsteigimo ir V. Krėvės paskyrimo konsulu istorinės ir politinės aplinkybės bei iki šiol nežinomi faktai iš jo diplomatinės veiklos. Publikacijoje atsispindi ir svarbūs Lietuvos išėvijos Azerbaidžane bei kitose Kaukazo šalyse veiklos ypatumai. Visos šios temos išryškintos kitu tyrinėjimo kampu ir nušviestos naujomis spalvomis.

Pabaigoje pateikiama kultūrologinė išvada, kad V. Krėvė savo kūryba ir veikla amžiams sujungė Lietuvą ir Azerbaidžaną. Tačiau Jo kūrybinis ir veiklos palikimas tapo ne tik neatskiriama Lietuvos ir Azerbaidžano kultūrinių ryšių, bet ir Rytų bei Vakarų civilizacijų dialogo ir pasaulinio kultūrinio palikimo dalimi.

Vilnius – Baku, 2020 m. kovo 16 d.
MŪSŲ INF.

Mėnraščio „Azerbaidžan“ viršelis

Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo minėjimo šventę kovo 11-ąją aikštėje priešais rajono savivaldybę pradėjo VSAT Varėnos pasienio rinktinės pareigūnai, kurie pristatė stojimo į Pasieniečių mokyklą sąlygas, karjeros galimybes ir tarnyboje naudojamą ginkluotę bei ekipuotę...

Kinologai su tarnybiniais šunimis demonstravo parodomą bendrojo paklusnumo ir tariamo pažeidėjo su laikymo programą. Buvo galima išvysti dalį technikos, kurią pareigūnai naudoja kasdienėje tarnyboje ir naują pirkinį – visureigį su modernia įranga. Jis neturi analogo ir yra vienintelis Pabalčio šalyse.

Vėliau Šv. arkangelo Mykolo bažnyčioje buvo meldžiamasi už Lietuvą ir jos laisvę. Klebonas Ernestas Maslianikas visus parapijiečius sveikino jubiliejinės Kovo 11-osios proga, ragino mokytis gyventi savo nepriklausomoje, laisve alsuojančioje šalyje ir sakė: „Laisvė yra stebuklas ir Dievo dovana. Melskime savyje malonės, kad išmintingai galėtume priimti šią dovana, kad ji niekuomet neatpigtų mūsų širdyje, kad visada žinotume, jog tai mus įpareigoja didžiuotis, prisidėti savo indėliu ir toliau diena iš dienos dalintis šia dovana su kitais, tinkamai kurti savąją valstybę ir savo pačių gyvenimą.“

Laisvė yra stebuklas ir Dievo dovana

Mišioms iškilmingumo suteikė Varėnos kultūros centro mišraus choro „Varpilė“ atliekamos giesmės.

Kol vyko pamaldos, tradicija tapusiam bėgimui „Aš bėgu už laisvę“ iš Senosios Varėnos ruošėsi beveik šimtas dalyvių. Prieš paskelbiant startą, tylos minute jie pagerbė į amžinąjį poilsį išėjusius Kovo 11-osios Akto signatarus ir Lietuvą gynusius, Lietuvos nepriklausomybę kūrėms žmones, padėjo gėlių prie Nepriklausomybės paminklo ir savanorių kapų.

Po Šv. Mišių šventinis minėjimas tęsėsi prie savivaldybės. Varėniškiai aplodimentais pasitiko bėgimo dalyviams, kuriems buvo įteikti medaliai ir vėjo malūnėliai – laisvės simboliai. Į koncertą „Laisvės vėjas“ susirinko gausus būrys žiūrovų, kuriems sušalti neleido nuotaikingas mūsų rajono kolektyvų pasirodymas ir VSAT Varėnos rinktinės atstovų karšta arbata, skani pasienietiška košė.

Kalbėdamas Varėnos rajono meras Algis Kašėta sveikino varėniškius su 30-uju laisvės pavasariu ir trumpai peržvelgė mūsų valstybės kelią į šį jubiliejų, kupiną negandų ir sunkumų. Meras A. Kašėta sakė: „Aš labai noriu padėkoti jauniems žmonėms, kurie kurs valstybę po mūsų. Dėkoju kiekvienam iš Jūsų, kurie jaučiat atsakomybę kiekvieną dieną, kurie ži-

not, kad kiekvienas turi gali- mybę įnešti savo dalelę į valstybės, bendruomenės gyvenimą. Mes negalime pakeisti viena diena ar vienu darbu valstybės gyvenimo, tačiau mes galime savo pavyzdžiu kasdienybėje, prisiimdami savo atsakomybę, sukurti tą gražią mozaiką, kuri vadinasi Tauta, Valstybė, Tėvynė.“

Varėnos rajono gyventojus šventės proga sveikino Seimo narys Juozas Baublys. Jis sakė: „Jau trisdešimt metų Lietuva laisva, jau antra karta auga laisva, nežinanti, kas tai yra režimas, priespauda. Jau daugelis iš mūsų, vyresnės kartos atstovų, daugiau kaip pusę savo amžiaus gyvenam laisvoje, nepriklausomoje valstybėje. Tąd džiaukimės ir didžiuokimės laisve, branginkime laisvę ir visi kartu kurkime Lietuvos ateitį“.

Rajono meras A. Kašėta drauge su Seimo nariu J. Baubliu apdovanojo greičiausiai atbėgusį A. Taraskevičių, greičiausiai atbėgusią merginą E. Zaicevą. Šventiškiausiai ir tautiškiausiai pasipuošusia dalyve buvo pripažinta O. Kvietkauskaitė. Apdovanota ir didžiausia, šauniausia komanda – Jaunieji Varėnos šauliai.

Iškilmingai skambėjo tautiška giesmė ir Varėnos kultūros centro mišraus choro „Harmonija“ atliekamas Varėnos himnas, kurio eiles sukūrė G. Čepaitis, muziką kūrė I. Čepaitis, aranžavo T. Ki-

zelis ir L. Tiškienė.

Renginys buvo suskirstytas į tris nepriklausomybės dešimtmečius. Trys vedantieji pristatė vykusius pokyčius Lietuvoje ir mūsų gimtajame krašte Varėnoje. Per pirmuosius dešimt metų įkurtos svarbiausios valstybės institucijos – nacionalinė kariuomenė bei policija. Lietuva tapo JTO nare. Varėnoje buvo iškilmingai įteista ir pašventinta Varėnos miesto vėliava ir herbas, pastatyta Senosios Varėnos Šv. arkangelo Mykolo bažnyčia, Merkinėje įkurtas memorialas Dainavos apygardos partizanams, Kryžių kalnelis. Varėnos kultūros ir meno taryba įsteigė Varėnos r. kultūrai nusipelnusių žmonių apdovanojimą „Sidabrinė bitė“.

Per antrąjį atkurtos Nepriklausomybės dešimtmetį Lietuva tapo visateise NATO ir ES nare, iškilmingai atšventas Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmetis. Varėnoje tuo metu po renovacijos buvo atidaryti modernūs viešosios bibliotekos ir kultūros centro pastatai, duris atvėrė Socialinių paslaugų centras. Per tą dešimtmetį gimė aukštą meninę vertę turintis Dailios Tamulevičiūtės profesionalių teatrų festivalis.

Trečiąjį laisvės dešimtmetį kūrė ir jaunimas, užaugęs nepriklausomoje Lietuvoje, nematęs priespaudos, bet girdėjęs pasakojimus iš senelių, istorijos pamokų. Džūki-

jos nacionalinio parko ir valstybinio gamtinio Čepkelių rezervato direktijos pastangomis buvo pastatytas aukščiausias Dzūkijoje apžvalgos bokštas. Mūsų rajone Merkinė tapo viena iš pirmųjų mažųjų Lietuvos kultūros sostinių. Iškilmingai buvo atšventas Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmetis, Merkinės 650-ies metų jubiliejus, Perlojos Respublikos šimtmetis, Varėnoje įteikta pirmoji A. Ramanausko-Vanago premija. Pastarąjį dešimtmetį Varėnoje buvo atnaujintas miesto stadionas, duris atvėrė šiuolaikiškas Sporto centras su baseinu. Vyko įvairūs respublikiniai ir rajoniniai sporto renginiai. Atsinaujino daug miesto erdvių, vaikų žaidimo aikštelių, sporto aikštynų, alėja, Karloniškės ežero teritorija, parkas, išpopuliarėjo žygiai į gamtą, renginiai netradicinėse erdvėse.

Renginio vedėjai dėkojo koncerto dalyviams: Varėnos kultūros centro chorui „Harmonija“ (vadovė I. Zalanskienė), Varėnos kultūros centro vokaliniam moterų ansamblui „Rūta“ (vadovė D. Selevičienė), vyrų ansamblui „Da capo“ (vadovas T. Kizelis), Merkinės kultūros centro merginų šokių kolektyvui „Versmė“ (vadovė J. Keršienė), solistei Kamilai Antanevičiūtei (mokytojas K. Breidokas), šokių studijai „Dosado“ (vadovas P. Lapinskas), Varėnos J. Čiurlio-

nytės menų mokyklos folklorinio dainavimo skyriaus mokiniam (mokytoja I. Meduneckytė-Tamošiūnienė), dainos chorui „Bruknelė“ (vadovė A. Kašėtienė). Už svarią paramą padėkota Lietuvos kultūros ministerijai ir Varėnos rajono savivaldybei, už papuoštą savivaldybės pastatą – Jadvygos Čiurlionytės menų mokyklai, už sočią košę, karštą arbatą ir įdomią interaktyvią programą – VSAT Varėnos rinktinės atstovams, už renginį, skirtą Nepriklausomybės akto signatarui Juozui Dringeliui atminti, – Viešajai bibliotekai, už suorganizuotą, tradicija tapusį bėgimą „Aš bėgu už laisvę“ – Sporto centrui, už apribotą eismą ir saugumą – Alytaus apskrities vyriausiajam policijos komisariatui, už saugiai palydėtus bėgikus – Varėnos pirminės sveikatos priežiūros centrui. Varėnos Šv. arkangelo Mykolo bažnyčios klebonui E. Maslianikui dėkota už Mišias, chorui „Varpilė“ (vadovė R. Velžienė) – už giesmes Šv. Mišių metu, už šimtus pagamintų malūnėlių – laisvės vėjo simbolių – Varėnos „Ryto“ progimnazijos ir „Ažuolo“ gimnazijos savanoriams bei jų mokytojai E. Kaziukevičiūtei, Varėnos kultūros centrui – už koncerto organizavimą.

Parengta pagal Irenos MAKSELIENĖS, Varėnos rajono savivaldybės administracijos Bendrojo skyriaus viešųjų ryšių specialistės, straipsnį